

**Vademecum Sive Praxis Opera Quotidiana Aliaque ritè
peragendi, & per ea salutem & perfectionem propriam, ac
proximi, instituto Societatis Jesu conformem assequendi**

De crebrâ per diem mentis in Deum elevatione ex omnibus, quæ per
sensus attinguntur, animæque potentiis se objiciunt

Limpens, Ferdinand

Coloniæ Agrippinæ, 1744

Punctum tertium. Ex rationibus & reflexionibus aliquot conglobatis.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54773](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54773)

sensum & ad successionem Episcoporum. Quid ad hæc Domini Calvinistæ? in more vobis positum est, ut dum ad mensam orationem præmittitis, os ac frontem obtegatis pileo, Jure optimo dicam id inde profluere. Quòd vos pudeat Calvinii vestri respectu tot antiquòrum Patrum eorumque concordis ac solidæ doctrinæ sanctissimæque vitæ, & vel solius Augustini, quem virum sanctum &c. ut supra vidistis, ipse Calvinus nominat. Debet & vos pudere Calvinii vestri, quòd dum à Patribus aliquid pro sua causa emendicare conatur, eos pios & sanctos vocet. Cum placitis ejus manifestè repugnant, eos errores, stultos, somniatores, Judæos, supersticiosos, tyrannos, Pseudoprophetas in Christi passionem injurios, blasphemos, idololatrias, Christi abjuratores, Sathanæ satellites, Magos & incantatores, bestias, Dæmones, Diabolos vocet. Prout in effigie Calvinii P. Romæus noster contradictione decimâ à pag. 613. ad oculum ex Calvinio demonstrat.

Punctum tertium.

Ex rationibus & reflexionibus aliquot conglobatis.

Primò.

EXere omnes ingenii tui vires mi Domine, & tandem hanc diphteram mihi aperias. Quomodo rejectis Patribus, generalibus Conciliis primorum quatuor sæculorum (non obstante

stante quòd diversicolor Calvinus subin fateatur
tunc Ecclesiæ doctrinam nondum fuisse corru-
ptam, & alii ejus ac Lutheri affectæ idem at-
testentur) prudenter adhærere mordicus pos-
sis Calvinii placitis? non fuit majori sanctitate
conspicuus torrente Patrum, non majora pa-
travit miracula ad ostendendam immediatam
suam missionem à Deo; & tamen eo ipso (quòd
à laicis spirituales hanc potestatem accipere non
potuerit, nec etiam ab Episcopis Apostolorum
de sæculo in sæculum Successoribus acceperit
[unde Catholici Sacerdotes suam mediatam à
Deo missionem derivant] debebat evidenter
ostendere, nec tantùm jactare se immediatè à
Deo missum esse ad PP. & CC. totiusque Ec-
clesiæ systema venerandâ canitie inclytum sub-
vertendum. Nemo enim ad tam grande opus
sumit sibi honorem, sed qui vocatur à Deo tan-
quam Aaron. Quia NB. ipse Christus non semet-
ipsum clarificavit, ut Pontifex fieret in ordine ad
promulgandam novam legem. Sed qui locutus
est ad eum, filius meus est tu. Ego hodie genui te
ad Hebr. 5. & Paulus ad Gal. 1. dicit: quòd sit
Apostolus hoc est missus non ab hominibus, neque
per hominem, sed per *IESUM Christum & Deum
Patrem*. Et hoc plurimis miraculis orbi ma-
nifestum fecit. Majorem sanctitatem, majora
Calvini miracula, quam SS. PP. & Martyres pa-
trarint, qui eandem, quam Romano-Catho-
lica Ecclesia usque modo profitetur, tenuère
doctrinam, adducere non potes. An jam ut
vir honestatis ac ingenuitatis amans mi Domine
B b susti-

sustinere voles, aut ut rationis compos poteris? quodd dogmata Calvinii, Lutheri, &c. de justificatione per solam fidem, eliminatione bonorum operum & humanæ libertatis, infractione votorum Deo in religione factorum, impossibilitate Dei præcepta servandi, necessitatâ cuiusvis hominis ad malum voluntate &c. sanctiora sint, quam dogmata Romano-Catholica his opposita, & à quatuor primis sæculis ab Ecclesia usque in præsens inculcata. Quæ non tantùm de divinis præceptis servandis, sed & omnigenarum virtutum culturâ, carnis & amoris proprii mortificatione, omnium terrenorum bonorum ac voluptatum contemptu, uno verbo de sublimissima hominis perfectione agunt, & nimis quàm conformia sunt exemplis ac doctrinæ Christi suorumque Apostolorum. Ut in sanctis quatuor Evangelis, Actis & Epistolis Apostolorum quâlibet ferè paginâ vides. Hæc meditabundus paulisper digere mi Domine.

ed.

Illis artibus, quibus conatus est Lutherus Calvinus sua dogmata hominibus persuadere [avulsis scilicet à contextu textibus S. Script. additione, mutilatione eorundem, & demum interpretatione juxta suum privatum spiritum] iisdem ipsi & quivis alius potuissent recoquere antiquas hæreses Arii, Nestorii, &c. & sanè plures clariores textus in novo testamento ostendunt, quod

quòd v.g. Christus sit in consecrato pane & vino, bona requirantur opera, laudabile sit consilia amplecti Evangelica, &c. ut videre est in libro hoc tit. *Eucharistia, bona opera, &c.* quàm quòd tres sint in SS. Trinitate personæ ejusdem naturæ divinæ, sibi æquales & inter se distinctæ, filius sit genitus à Patre, Spiritus S. non genitus, sed à Patre Filioque procedens. Et verè mi Domine, nec tu nec ullus sectæ tuæ etiam acutissimus Nestorianum, Arianum ex solo scripto Dei verbo sine tradito, & Ecclesiæ autoritate errorum suorum convinces. Sicut nec solis instructus Scripturæ & spiritûs privati armis Lutheranus convinct Calvinistam & vice versâ. Ubi opposita v.g. de Eucharistia fidei habent dogmata. Maximè cum (ut titulo *Scriptura* & alibi dixi) antesignani vestri ex sola Scriptura probare non possint eam, quam à Catholicis acceperunt, legitimum & ritè versum vel transumptum continere Dei verbum, atque id sic & non aliter intelligendum esse, item hos & non illos sive ex V. sive N. testamento libros, Epistolas canonicas esse. Sed de his plus quàm satis. Interim rationem indaganti [cur Lutherus, Calvinus potiùs hæreses antiquas recoxerint de necessitatâ ad malum voluntate, impotentia servandi divina præcepta multò magis consilia, & perditâ per peccatum originale libertate &c. quam v.g. circa mysterium SS. Trinitatis] facile suppeditabo. Quòd scilicet non talem applausum invenissent recoctæ de sublimissimis mysteriis hæreses; atque animos pri-

mum imperitæ plebis ad omnem noxiam libertatem aspirantis, dein & aliorum in tanta & Cleri & Cœnobitarum ignorantia, imò & probrosâ vitâ occupârunt delicata hæc dogmata de eliminatione omnium bonorum operum, & justificatione ac cælo acquirendo per solam fidem & fiduciam in meritis Christi. Quibus boni aliquid velle superaddere supervacaneum, imò & Deo injuriosum sit. Sed an hæc impia & carnalibus desideriis perquam accommoda vivendi ratio illa est libertas? de qua Paulus ad Gal. 5. dicit; *In libertatem vocati estis liberati scilicet à peccatis & jugo Dæmonis. Tamen ne NB. libertatem in occasionem detis carnis, sed per caritatem spiritus servite invicem, Spiritu ambulate, & desideria NB. carnis non perficietis.* Quia hæc perficere, sive omnia iis fœcena laxare volebat Lutherus, & tot ejus vestigiis insistentes clerici ac cœnobitæ in tanta orbis inscitia & impudicitia, hinc tot eructarunt blasphemias, vota infregerunt religiosa, & sanctitatem suam collocarunt in sacrilegis mulierum amplexibus, porcinisque voluptatibus exosi rigorem, quo apud Catholicos & Religiosos per jejunia, abstinentias, corporis flagellationes, humiliatones, & injuncta à superioribus pœnitentiæ opera caro rebellans compefcitur, & superbia, proprium criticium, omnisque noxia agendi ac sentiendi pro libitu libertas debellatur. Et hoc pace tuâ mi Domine tibi dictum velim. Quod licet inter vos Calvinistas (idem est de Lutheranis) multi sint viri docti in historiâ, medicinâ, juris-

jurisprudentiâ, &c. Theologicas tamen subtilitates quod attinet, fulera vestra maxima & fuerint, & etiamnum sint. Si qui ex Clero, & maximè ex religiosis ordinibus viri per annos multos in his studiis exercitati, castitatis, paupertatis & obedientiæ perpetuæ jugum exosi, stimulante superbiâ aut Venere ad castra vestra transferint. Et hinc illa est differentia inter illos, qui varias quoad dogmata Catholicorum imposturas dedocti amore salutis æternæ à vobis ad nos veniunt, & Clericos seu religiosos illos utcumque doctos, qui ad vos commeant. Quòd hi neglectis paulatim spiritualibus suis exercitationibus, ex venialibus in mortalia peccata lapsi, in omne demum vitiorum & obscœnitatum genus proruant juxta illud Ps. 49. *Odisti disciplinam, & projecisti sermones meos retrorsum, cum adulteris portionem tuam ponebas.* Isti libertatem nullam noxiam amplius sectantes, motivis solidis adducti [non enim loquor hic de deceptoribus, qui amore commodi temporalis se sinunt instrui, & professionem fidei Catholicæ non ex corde faciunt] sceleribus antea actæ vitæ ritè expiatis in gremium Ecclesiæ genuinæ Christi recepti, probam & exemplarem vitam ducant. Incidit hâc occasione mihi discursus, quem magnus quidam Princeps A catholicus & S. R. I. Elector cum Gallo Apostata Monacho habuit. Cùm is interrogaret transfugam, cur relictis Catholicis adjungere se vellet Protestantium cætui, & responsum ab eodem acciperet *propter fidem, & reponeret: Fides cujus generis*

est? Monachusque responderet, *generis fœ-*
minini. Nempè, ridendo subintulit Princeps,
 propter *genus fœmineum* venisti ad nos, apud
 quos fœmineis tibi licet frui amplexibus. In
 septentrionalibus partibus deprehendi varios
 similis farinæ socios. Senex quidam ex nostris
 multis ibidem annis Missionarius narravit mihi,
 se cuidam Apostatæ exprobrâsse continuatam
 per dies benè multos crapulam, eumque pro
 responso dedisse, quòd id facere debeat, ne
 sobrium vermis conscientiæ noctu diuque ni-
 miùm arrodât. Ecce mi Domine inquieti sunt
 à Catholica fide Apostatæ tam ratione relicti
 Catholici dogmatis, quàm vitæ violatis votis
 Deo factis sceleratæ. Quietè & solatio sunt
 pleni ad Ecclesiam Christi postliminio reduces
 omnes sive in hæresi educati, sive transfugæ, &
 genuini ex post per Dei gratiam suamque coo-
 perationem pœnitentes.

Tertiò.

DEsunt Calvino signa immediatæ suæ à Deo
 missionis ratione eminentis cujusdam san-
 ctitatis, & virtutis à Deo datæ patrandi mira-
 cula, dcest nervus ad ostendendum genuinum
 Dei verbum ejusque sensum. Dcest doctrinæ,
 ut infra ostendam magis, ingenuitas ac candor
 ob eliminata bona opera &c. An ergò demum
 majorem his non attentis S. Scripturæ intelli-
 gentiam à Deo infusam præ tot sanctis Ecclesiæ
 Doctoribus & Patribus, Conciliisque quatuor
 pri-

primis & insequentibus œcumenicis, ei deferres mi Domine? equidem Subsect. 7. timâ vides contrarium statui debere. Unum hîc superaddam, ex quo bonæ consequentur illationes. Calvinus cum placitis suis, quòd nihil omninò boni in hominis sit voluntate, contrariari cerneret celebrem illum omnique pro humano genere solatio plenum Angelorum concentum, nocte quâ natus est Salvator noster, *Gloria in excelsis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis.* Dicit in harmonia in cap. 2. Lucæ malè sic versum esse, & loco genitivi debere poni nominativum, & in terra pax hominibus beneplacitum sive bona voluntas. Nolim hîc ego eum arguere ob ambiguitatem horum verborum, & obscuritatem, quam è nebuloso Gebennensi lacu affundit textui aliàs clarissimo. Ipse Beza primarius ejus discipulus tam grossum sive malitiæ sive inscitæ bolum digetere non valens in idem cap. Lucæ redarguit Magistrum suum, dicitque: *Meus antiquus codex, sicut Origenis in Cap. 12. Lucæ, & Chrysostomus multis in locis, sicut & veteres interpretes loco nominativi Eudoxia ponunt genitivum Eudoxias.* Et Hebræis notum est, quòd loco adjectivorum genitivi appellativorum poni soleant. Sic dicuntur filii promissionis & electionis, vasa ira, vasa misericordiæ, & sic hîc dicitur hominibus bonæ voluntatis. Usque huc Beza. Ex quo consequitur primò in aliis etiam versionibus & Scripturæ interpretationibus contra antiquam interpretationem ac versionem pugnantibus Calvinò,

[qui absque eo tot Script. textus additione; demptione corrumpit, ut videre est in titulis de Eucharistia, bonis operibus, sacra Scriptura, Sacerdotio, &c.] fidendum non esse, 2do. Quod quoad interpretationem Scripturæ non obstante, quod in Adversariorum principiis ea sit clara, nequidem ipsi sectæ Calvinisticæ primipili etiam quoad celebratiores textus, unde principales fidei controversiæ decidendæ sunt, conveniant. 3tio. Quod ergo præ Neotericis ab Ecclesia se separantibus, antiquasque hæreses recoquentibus amplectenda sit sacra Scripturæ versio ac interpretatio juxta communem unanimem & antiquam generalium Conciliorum & SS. PP. doctrinam juxta illud 2. Petr. 1. v. 20. & 21. *Hoc primum intelligentes, quod omnis Prophetia Scriptura propria interpretatione non fit. Non enim voluntate humanâ allata est aliquando, sed Spiritu S. inspirati locuti sunt Sancti Dei homines, & qui illam in utroque testamento nobis tradidêre, & qui in Conciliis generalibus legitimè congregatis ob promissam à Christo Ecclesiæ suæ Spiritûs S. assistentiam eam interpretati sunt.*

Quarto.

Vertas te quocunque velis mi Domine, hoc vel illud verum esse Dei verbum, hanc non illam interpretationem esse legitimam, ut sæpè dixi, non inclamat tibi ipsa Scriptura. Cum ergo proportionatam sibi homines in communi
hoc

hoc gravissimo negotio regulam habere debeant, unde vera à falsis secernere valeant. Confugiendum est ad aliquam auctoritatem humanam, pro qua solidissima credibilitatis motiva militant, quòd divinâ fulciatur assistentiâ. An jam talis tibi videri debet Calvinii (idem est de Luthero, Zvinglio) auctoritas ejusque assecliarum? vel an non potiùs primorum quatuor Conciliorum & insequentium eadem fidei dogmata sub eorum capite Romano Pontifice tradentium? ultimum si admittis, noster eris, dum dogmata horum Patrum cum Calvinii è diametro oppositis conferes. Si negas, vide sis *1mo*. An prudentiæ & rationi conforme sit tot Patribus & Conciliis unum Calvinum antepone, qui suam immediatam à Deo missionem ad iis contradicendum in æternum probare non poterit, ut jam sæpè dictum. *2do*. Si quatuor prima Concilia non ritè Scripturam interpretata sunt. Ergo tunc nulla in primis istis sæculis vera fuit Ecclesia, quam tamen ab initio promulgatæ novæ legis usque ad finem mundi staturam prædixit Christus. Nec juvat dicere *primò*. Illam constituisse ex iis, qui dogmata his conciliis opposita tradiderant. Nam illi ex maxima suâ parte fuère Sabelliani, Manichæi, Ariani, Semi-Ariani, Nestoriani, alique, qui tùm circa SS. Trinitatis mysterium, tùm veram Christi divinitatem ac humanitatem varias sparsère hæreses, quos tu ipse pro Hæreticis habes. Nec juvat dicere *2do*. Ecclesiam veram Christi tunc fuisse invisibilem. Nam juxta Augustinum *securissi-*

mum, fidissimum teste Calvino antiquitatis tes-
 tem, sacra Script. Sydus, & omnium Theologo-
 rum Principem Ecclesia Christi (quae est lux
 mundi, civitas super montem posita, lucerna in
 candelabro. Lib. de unitate Ecclesiae cap. 14.)
 abscondi nec debet nec potest. Quomodo enim
 gentes eam invenient? cum Is. 49. dicatur: Ec-
 ce dedi te in lucem gentium, ut sis salus mea usque
 ad extremum terra. Et rursum: Ecce isti de
 longè venient, & ecce illi ab aquilone & mari, &
 isti de terra australi. Et Is. 60. Ambulabunt gen-
 tes in lumine tuo, & Reges in splendore ortus tui.
 Leva in circuitu oculos tuos, & vide, Omnes isti
 congregati sunt, venerunt tibi. Filii tui de longè
 venient, & filia tua de latere surgent, &c. Et
 ubi verbum in Scriptura? quòd aliquando visi-
 bilis sit Dei Ecclesia, aliquando ab omnium ocu-
 lis submoveatur. Quin econtra thronus eius
 sicut sol in conspectu meo, & sicut luna perfecta
 [plena] & testis in caelo fidelis. Pl. 88. & 38.
 Semper igitur in Ecclesia est plenilunium, non
 illa lunæ variatio, de qua scriptum est Eccl. 27.
 Stultus sicut luna mutatur. Unde pulchrè Chry-
 sost. hom. 4. in c. 6. Is. Facilius est solem extinguere,
 quàm Ecclesiam obscurari. Calvinus lib. 4. c. 1.
 §. 7. duplicem esse dicit Ecclesiam, invisibilem
 prædestinatorum soli Deo conspicuam, & visi-
 bilem respectu hominum, quam observare, eju-
 que communionem colere jubemur. Extra quam,
 ut l. c. §. 4. dicit, non est salus. Ergo invisibi-
 lis sine illa salvari non potest. Quænam jam
 erit vera visibilis Ecclesia Christi? nunquid por-
 tius

trius in ea fuere Patres in 4tuor primis conciliis congregati? quam Calvinus cum sua factione furiosè in Ecclesiam, quam reliquit, detonans & Papam Antichristum, Ecclesiam Catholicam fœtidam meretricem ob impiam ejus doctrinam, idololatriam, superstitionem vocitans lib. 4. c. 2. Idololatriam non exerceri per Sacrificium Misæ, cultum Sanctorum; nec impiam esse doctrinam de libero hominis arbitrio, bonis operibus, consiliis Evangelicis sectandis, vidisti mi Domine in titulis desuper agentibus. Hinc meræ sunt blasphemix, quas Calvinus evomit. Sicut & perpetuò sibi metipsi hac in materia contradicit. *Modò enim Ecclesia Dei vivit, modò jugulata est & interiit, nunc est edificium suis partibus constans, nunc est semirutum, nunc est dirutum.* Aliquando est Synagoga Sathana, aliquando est Ecclesia Dei, ut applicare possit Papæ Romano illum Script. locum, quòd Antichristus sessurus sit in Ecclesia Dei. Nolo his immorari ulterius. Visibilis semper fuit vera Ecclesia. Falsum quòd latuerit, Diabolus illam jugularit, quia supra petram erat posita, contra quam prævalere nunquam potuerunt nec poterunt inferorum portæ teste Christo. Dum Pontifex moritur, injustè deponitur, ut fecit Concilium Basiliense (de quo in vanum gloriatur Calvinus, quòd ad hunc Achillem respondere non possint Papistæ) dum Pontifices Romani malè vixerunt, dum Pseudo-Papæ fuerunt, & schismata; fuit & mansit semper vera Ecclesia Christi, scilicet cœtus fidelium unius avitæ fidei

religionis in materiâ de Sacramentis aliisque dogmatibus. Nec Calvino debet adscribere Christus, quod Ecclesiâ ejus ex latebris dentibus emerferit, ut thraſonicè gloriatur, & stolidè in Epist. ad Regem Galliæ. Nam nec hæresis ulla latuit, quæ à quatuor primis Conciliis, & dein in subsequentibus usque ad Tridentinum inclusivè damnata est, nec Ecclesiâ vera latuit, quæ eas in œcumenicis Conciliis de sæculo in in sæculum, & novissimè in Tridentino Calvinianam, Lutheranam &c. condemnavit. Nec latuere de sæculo in sæculum Ecclesiæ Doctores, sancti Patres, Viri in Universitatibus Catholicis doctissimi ac celeberrimi, qui Ecclesiæ Catholicæ dogmata invictis argumentis propugnâunt. Dixi supra Calvinum sibi perpetuò hac in materia contradicere. Unde sequitur Calvinum ex Calvino prosterni. Hujus rei argumentum sint duo sequentes in optima forma dylogismi & unum Enthymema. *Primus. Extra visibilis Ecclesiâ gremium nulla est speranda peccatorum remissio nec ulla salus, sed multis ante hac sæculis nulla fuit Ecclesiâ visibilis. Ergo multis antehac sæculis nec peccatorum remissio fuit nec ulla salus.* Major est Calvini l. 4. Instit. c. 1. §. 4. minor est Calvini plurimis locis, ut in Epist. ad Regem. l. 1. Instit. c. 11. §. 9. lib. 4. c. 1. §. 1. & 2. Quod, si dicat Ecclesiâ visibilem semper fuisse, sed interdum non fuisse visam, eò quod in abscondito lateret, iterum sibi contradicendum toties asserit, Ecclesiâ interiisse, quod de visibili vult intelligi. Dein prorsus insanit.

Nam

Nam si latuit & incognita fuit vera visibilis Dei Ecclesia, unde novit Calvinus ipsam latuisse? hoc prober solido aliquo fundamento ex Scriptura. Adducit ex ea, quod tempore Eliæ reservavit sibi Deus octo millia in regno Israel, qui non curvarunt genua ante Baal. Sed quomodo exinde sequitur Ecclesiam Dei tunc latuisse? nonne Israelitis sive decem tribubus in idololatriam delapsis vera & conspicua fuit Ecclesia Dei in regno Judæ?

Secundus. Ecclesia, qua fidem in Christum profertur, qua verbum prædicat, & Coenam administrat, non potest latere. Ut terminos intelligenti perspicuum est. Sed visibilis Ecclesia hæc omnia facit teste Calvino l. 4. Instit. c. 1. §. 7. Ergo non potest latere.

Enthymema, Christi Ecclesia vixit & vivet, quam diu Christus regnabit ad dexteram Patris. Christi Ecclesia excisa est, interiit, nihil ejus residuum est, submersa, subversa est, ejus iugulus transfixus, & præcordia lethaliter sauciata. Ita variis in locis Calvinus. Ergo quod interiit &c. vixit semper, semperque vivet. Qualis contradictio! nec hic dici potest Calvinum semel de visibili semel de invisibili loqui Ecclesia. Quia sic saltem aliqua Christi Ecclesia interiisset. Quod directè pugnat contra assertum Christi Matt. 16. v. 18. Et porta inferi non prevalebunt adversus eam. Et intereunte Ecclesiâ visibili invisibilem interire necessum est, quia teste Calv. l. 4. c. 1. §. 4. Extra visibilis Ecclesie gremium nulla est speranda peccatorum remissio, nec ulla

Salus. Dein l. c. §. 2. ostendit se loqui de Ecclesia visibili, quia dicit eam Catholicam dici seu universalem, quia non duas aut tres invenire liceat, quin discerpatur Christus, quod fieri non potest. Unde etiam sequitur sectas sibi invicem contradicentes (ut in variis Lutherana & Calvinistica) & Romano-Catholicæ Ecclesiæ dogmatibus contrariantes, non posse cum eadem unam constituere Christi Ecclesiam, quo tamen aliqui Calvinistæ confugiunt.

5to.

Solebat Calvinus dicere Lutherum prædecessorem suum in Ecclesia in sylvam inconditam, per superstitiones & idololatriam redactâ grandiores excidisse arbores, se residua extirpare virgulta. Debat dicere se, quidquid devotionis succum instillare, reverentiam erga Deum ac Salvatorem nostrum ingerere, fiduciam æternæ salutis augere, ad bona opera & constans Dei servitium animos hominibus addere potest, penitus sustulisse, & Lutherum quidem impia tradidisse dogmata grosso suo & scurrili agendi, loquendi, scribendi modo, sed se eloquenti acutoque stylo & perplexis loquendi formis, aut etiam ingeniosis ac vaftris verborum involucris ac antilogiis multò deteriora effutuisse. Hujus asserti mei solidissima probatio patet ex sequentibus.

Primò. Lutherus admisit realem Christi præsentiam in pane aq̄ vino consecrato. Circa
Missam

Missam anceps hæsit, & cum Diabolo disputa-
vit. Calvinus licet, ut plerumque solet, sibi
contradicens, non nisi figuram Christi in eo ad-
misit l. 4. Instit. c. 18. §. 11. Utcunque obtorto
collo aliorum Patres conatur trahere, tandem
dissimulare non valens eos redarguit, cum fe-
futare non posset, inconsiderantiæ: & §. 18.
dicit: *Missam à radice ad fastigium omni genere
impletatis, blasphemia, idololatria, sacrilegii sca-
tere.* Lutherus erga Christum paulo est reve-
rentior in variis. Calvinus, licet ex malitia
potius quam inscitia has in se calumnias vibrari
asserat, reapse Christum in Cruce desperasse,
animamque ejus damnatorum pœnas sustinuisse
blasphemo ore eructat, dicitque lib. 2. Instit. c.
16. §. 12. se contendere, quod non tantum
corpus sed anima Christi passa sit, & hoc spon-
te & absque peccato ad obedientiam Deo Patri
præstandam. Quis ô scelerate homo Catholi-
corum negat? quod Christus ob tot prævisa
tormenta, paucitatem salvandorum, malitiam
propemodum infinitam tot peccatorum, tot
Hæreticorum contra Ecclesiam suam insurgen-
tium, ex naturali etiam horrore erga tam di-
ram & ignominiosam necem &c. etiam quoad
animam passus sit ipso dicente: *Tristis est ani-
ma mea usque ad mortem.* Quæ tristitia & animæ
afflictio certè major fuisse debet, quam in ullo
unquam homine fuerit, cum usque adeo ob-
luctam tam terribilem guttæ sanguinis decurre-
rint in terram. Sed quis Diabolorum te eò in-
duxit Calvine? ut diceres, jam tum in horto
Christum

Christum incepisse pati damnatorum poenas? quomodo ex Scriptura probas? quod, per *to descendit ad inferos* (dum omnem locum tertium purgatorii, limbi Patrum & certi loci, qui infernus sit, ex proprio critirio negas, & ex eodem paucorum veterum errores adoptans locum tertium fingis, ubi ad extremum usque iudicii diem prædestinati excubias agunt) quod inquam per *to descendit ad inferos* intelligendum sit, quod *ob majus & excellentius redemptionis pretium Christus diros in anima cruciatus damnati ac perditii hominis pertulerit.* Lib. 2. Institut. c. 10. §. 10. circa finem.

2dò. Lutherus irrisit simplicitatem Catholicorum. Quod, cum sola fides justificet, ipsi sibi imaginentur, quod onerati adeo debeant esse bonis operibus, ut fratres Jacobæi Compostellam peregrinantes conchis austriis earumque testis. Calvinus non ita equidem grossis utitur parabolis, multò tamen malignius & fraudulentius contra hominis libertatem bonaque opera debachatur. Debeo hominis istius varietatem & perplexum scribendi modum non nihil clariùs tibi mi Domine ante oculos ponere, dein ejus asserta ex clarissimis V. & N. testamenti textibus refellere. Ut sanum tandem de tuo Calvino ejusque placitis iudicium ferre valeas.

Calvinus l. 1. Institut. c. 15. Sect. 8. ait liberum hominis arbitrium extinctum esse per lapsum primi hominis. L. 2. c. 2. & 5. à Sect. 4. quod Scriptores Ecclesiastici sive Patres nimis philosophicè

sophicè de libertate hominis locuti sint. Philosophicè loqui, sive secundùm ordinatam mentis ratiocinationem non est malè loqui. Nec eliditur autoritas Patrum per jejunum hunc sarcasum. Lib. 3. Instit. c. 15. §. 7. ait : *Sorbonicas scholas errorum omnium matres esse.* Quòd scilicet præter fidem opera requirant bona per cooperationem liberi arbitrii cum divina gratia. Quòd idem esse ait : *ac velle oleum ex lapide elicere* ob necessitatam scilicet ad malum voluntatem & impossibilitatem divina servandi præcepta. Hactenus mentem suam perversam clarè explicat Calvinus. Sed jam vide mi Domine, quàm perplexè & ambiguè ulterius loquatur. Obrutus tot S. Script. textibus ratione bonorum operum, & virorum, qui in sacris paginis à justitia, sanctitate, omnigenaque perfectione celebrantur, sui identidem re ipsâ oblitus, fucum tamen incauto lectori facere volens. Lib. 3. Instit. c. 15. fusè discurret : *quòd omnia Deo adscribenda sint* (hoc etiam Catholici dicunt) *nec possit dici homo aliquid à Deo mereri.* Quomodo hoc in sensu bono intelligendum, ostendit Scriptura dicens : Deo utique deberi omnia ; sed dum interim ex infinita bonitate sua applicat homini Christi merita, & dans gratiam vult, ut cum ea cooperetur, bona hominis opera sunt meritoria æternæ vitæ. Hinc Paulus 2. Tim. 4. dicit : *Bonum certamen certavi, Apostolicæ vitæ cursum consummavi. In reliquo reposita est mihi corona NB. justitiæ, quam reddet mihi Dominus in illa die justus Judex.*

Notæ

*Non solum autem mihi, sed & iis, qui diligunt
 adventum ejus, sive optant, desiderant, ut
 Chrysof. Anselm. ritè exponunt, adventum
 Christi Judicis, utpote rectè factorum sibi con-
 scii, & ad judicium istud studiosè per sanctam
 vitam sese comparantes. Non ità Calvinus ani-
 mat hominem Christi Judicis adventum dili-
 gentem, seu ob bona sua opera ad eum aspi-
 rantem. Quia l. c. §. 3. dicit: Tantum hoc ho-
 mini assignamus, quòd ea ipsa, quæ bona erant,
 suà impuritate polluit & contaminat. Interim
 tamen Vertumnus iste iterum paulò proprius
 videtur ad bonorum operum laudem accedere.
 Dum l. c. c. 16. §. 1. fatetur, quòd non qui-
 dem justificemur sine bonis operibus, sed non per
 ipsa opera, & eo ipso fide justificemur, quia fide
 apprehendimus Christi justitiam, qua unà Deo
 reconciliamur. Totus autem in eo est l. c. c. 17.
 Quòd opera nostra bona Deus in aliquo pretio ha-
 beat non imputatà perfectione, qua omnia inqui-
 nata peccatis magis quàm virtutibus accensenda
 alioqui forent. Cap. 15. §. 6. circa finem dicit:
 Simul atque per fidem insertus es Christo, jam
 filius Dei factus es calorum hæres, justitiæ parti-
 ceps, vita possessor, non adeptus merendi NB. op-
 portunitatem, sed omnia Christi merita; Siqui-
 dem tibi (scilicet ut prædestinato) communi-
 cantur. Gloriatür autem de hac sua doctrinà
 §. 4. hunc in modum: Palam est, utri & vilio-
 rem peccatorum remissionem faciant, & justitiæ
 dignitatem magis prostituant. Illi Deum frivolis
 suis satisfactionibus (hoc est stercorebus) placari
 nugar*

tingantur. Nos graviolem asserimus esse peccati noxam; quam quæ tam levibus nugis expietur. Graviolem Dei offensam; quam quæ his nihili satisfactionibus remittatur. Proinde hanc solius sanguinis Christi prærogativam esse. Illi justitiam, si ubi deficiat, instaurari dicunt ac reparari satisfactoriis operibus. Nos pretiosiolem esse putamus, quam ut æquari ullâ operum compensatione queat. Ideo, ut restituatur ad solam Dei misericordiam confugiendum esse. Cap. 14. §. 9. dicit: *Habemus nec unum à Sanctis exire opus, quod, si in se censeatur, non mereatur justam opprobrii mercedem.* Et §. 11. dicit: *Nullum unquam extitisse pii hominis opus, quod coram Deo non sit damnabile.* Jam quæso mi Domine, antilogias & ambiguos hominis versipellis sensus non nihil percurramus. Fateatur Deum bona nostrâ operâ aliquo in pretio habere, nec justificari nos sine illis. Ergo Deus infinitè sapiens & justus stercora, leves nugas, nihili satisfactiones in pretio habet. Ergo non justificamur sine stercorebus, sine rebus, quæ in se damnabilia sunt, & justam opprobrii merentur mercedem. Ergo hæc damnabilia justo opprobrio digna stercora itâ in extremo die judicii extollet Christus, ut non quia crediderunt, aut in meritis Christi confisi sunt tantum electi, sed quia in proximo suo nudum vestierunt Christum, famelicum satiaverunt &c. iis dicturus sit. *Venite benedicti Patris mei, & intrate in regnum cælorum à constitutione mundi vobis præparatum.* Ergo ob damnabilia ejusmodi stercora dixit Paulus, quod

quòd ei reddenda sit corona justitiæ à justo ju-
dice. O homo stolide ! stercora in oculis Dei
sunt peccata & justitiæ Pharisaicæ ; ut alibi dixi,
non bona opera virorum sanctorum meritis
Christi condignificata, sive à Deo præcepta sint,
sive hoc sensu supererogatoria ; quòd non sint
præcepta, ut sunt v. g. consilia Evangelica.
Quæ dum sectantibus Christus promittit in hac
vita centuplum & vitam æternam, magnasque
in cælo coronas ; utique ea, inter leves nugas,
res nihili, in se damnabiles, & opprobrio om-
ni digna stercora non annumerat. Nulla sanè
creatura pura condignam pro unico etiam pec-
cato satisfactionem divinæ justitiæ præstare un-
quam potuit. Sed postquam Deus homo illam
præstitit ; etiam infinitis sui sanguinis meritis
nobis gratiam comparavit, qua mediante bo-
na possumus opera facere, & ipsa opera digni-
ficavit, ut iis majorem semper ac majorem in
cælis coronam promereri possimus. Inde est,
quòd & ea, & homines ea facientes, pretiosa
sint non res nihili in conspectu Dei. Inde est,
quòd de plano dicat Christus, eum mercedem
habiturum etiam, qui in nomine vel in hono-
rem Prophetæ potum frigidæ dabit sitienti. Di-
ras evomit Calvinus, quòd rabulæ papistici ei
objiciant ; quòd viam sternat ad scelera, eò quòd
hominem per solam fidem & fiduciam in Christi
meritis justificari & salvari asserat. Cùm ipse
tamen fateatur *esse in aliquo apud Deum pretio
opera bona, nec sine eis licet non per ea, sed per
solam fidem justificari hominem.* Sed mi Domi-
ne!

ne! ut breviter hęc rem conficiam. Vel vult Calvinus opera bona etiam actus contritionis de peccatis esse conditionem essentialem, sine qua nemo unquam ad cælum venturus sit, & jam sine stercorebus rebus nihili, & damnabilibus nemo ad cælum veniet. Vel vult reapse, ea non esse ad salutem necessãria, & solã fide in Christum ac prerogativã sanguinis Christi te ei inseri, ut calorum heredem & justitiã possessorem, prout sæpius inculcat. Et jam re ipsã homines per se ad malum inclinantes, ad scelera, & non ad bona opera, sed fidem tantum ac fiduciam in Christi meritis exstimulat. Demum quid homo sibi perpetuò contradicens vult esse in pretio apud Deum bona opera? quomodo vult? ut peccator erubescat, in se ipso turbetur & confundatur coram Deo, prout pœnitentiam deleribit, nec sine illis operibus justificetur? cum, ut alibi sæpè ostensum est, homo omnis juxta ipsius principia necessitetur ad malum, libertatem nullam habeat, & consequenter illa bona opera facere non possit: sine quibus hęc dicit hominem non justificari. Et cum præterea Calvinus cum aliis Sectariis doceat, ipsos non liberos concupiscentiæ motus, sive quibus homo non consentit deliberatè & liberè, esse tamen peccata, eaque omnia esse mortalia, & hominem ob hæc & alia, quæ evitare in ejus non est potestate, æternum damnari, an non hoc est vel ad desperationis barathrum omnes præcipitare? vel si fides sola sufficit, animos audacter peccandi, præscriptaque pœnitentiæ

à Deo opera negligendi addere? & sic, ut supra hoc numero insinuavi, omnem devotionis fucum & animos Deo sincerè & alacriter servienti Calvinus penitus sustulit; loco quòd gloriatur se relicta à Lutherò superstitionum ac idolatriæ virgulta excidisse. Sæpius fucum facit & lamentatur, quòd omnis sana doctrina, omnis pietas à Papistis extincta sit. Sed quæ in sensu Calvini pietas destructâ libertate, necessitato ad malum homine, & adstructâ impossibilitate servandi divina præcepta, ob quæ tamen non observata homo sit in æternum damnandus? Catholica his blasphemis opposita dogmata pia sunt, quia conformia Scripturæ juxta illud: *Mandata ejus gravia non sunt. Jugum meum suave & onus meum leve.* Idem Deut. 30. fusè inculcatur, diciturque liberum esse homini, ut mandata servet vel non servet, suadeturque, ut, cum in libertate hominis sit benedictionem à Deo vel maledictionem accipere, præ maledictione eligat benedictionem. Quomodo spurcus hic homo audet effutire? quòd omnis pietas à Papistis extincta sit. Cum ipse à piissimo etiam & sanctissimo homine nullum dicat exire opus, *quòd non sit coram Deo damnabile, & justam opprobrii mercedem mereatur.* An ambulare cum Deo, justum esse coram Deo, in omnibus non peccare loquendo, vitium esse secundùm cor Dei, &c. damnabile est, & justam opprobrii meretur mercedem? nunquid jam Henoch *ambulavit cum Deo?* Gen. 5. *Noë vir justus atque perfectus fuit.* Gen. 6. Nunquid

*Job non peccavit labiis suis, nunquid David vir fuit secundum cor Dei, nunquid tot alii SS. veteris testamenti Patriarchæ ac Prophetæ, usque ad adventum Christi ad Annam viduam non discedentem à templo jejuniis & orationibus cum Juditha instantem, & Simeonem justum, Deo fuere acceptissimi? si ergo in lege naturæ & scriptâ floruit non obstante originali peccato mandatorum observatio & justitiæ perfectio in plurimis. An in lege gratiæ ob hominem per peccatum originale perditum non erit libertas, nullæ vires ad Dei præcepta observanda, nulla virtus, nullum opus bonum sive præceptum sive supererogatorium? ex meritis Christi prævisis Deus dedit gratiam hominibus operandi benè in utraque lege veteri. Et in lege, quæ gratiæ dicitur, & in qua teste Script. *advenit plenitudo gratiæ* quia ipse Deus homo sanguinem suum ac vitam Deo Patri in Cruce offerens eam instituit, in hac inquam lege meritis Christi jam oblati & litro redemptionis persoluto divinæ deerunt ad benè operandum gratiæ? ubi terrarum sumus? quò devenimus mi Domine? Vides, quòd impia Calvinii dogmata non tantum ab omni retrò legis Christianæ antiquitate, sed & ab ipsa antiquitatis historia digito Dei perscriptâ ab exordio mundi in utraque lege veteri usque ad adventum Messisæ condemnata sint. Huic condemnationi vides insistere in lege gratiæ quatuor Evangelia, Apostolorum acta, eorumque Epistolas cum Apocalypsi. Quia & doctrinam ibi habes copiosissimam, & exempla omni-*

omnigenæ perfectionis, quæ adducere jam non vacat, quia in omnium oculis posita sunt, sicut & ea, quæ post Apostolorum tempora Sancti Episcopi, Patres, Martyres, Anachoretæ, omnesque utriusque sexûs Sancti & verbo & exemplo de sæculo in sæculum docuerunt. Miser Calvinus per hoc se debito Deum cultu prosequi gloriatur, quòd omnia divinæ adscribat misericordiæ & Christi meritis, & quidquid ab homine exit, sit stercus, damnabile, omnique opprobrio dignum. Nos omnia etiam divinæ adscribimus misericordiæ & meritis Christi. Sed sicut in hoc non inhonoramus, sed glorificamus Deum, quòd vilem humanam naturam ab eo esse assumptam credamus ex infinito erga miserum humanum genus amore, & sic humanam præ angelica exaltatam esse naturam; Ità & eum glorificamus, quòd purè ex meritis Christi ità exaltet & dignificet hominis actiones mandatis & Evangelicis consiliis conformes, ut cælum mereantur. Et tam copiosas propter Christi merita gratias effundat in hominum animas, ut juxta illud 1. Cor. 13. *Maneant Fides, Spes, Caritas tria hæc, major autem horum sit caritas*, cujus pretiosas dotes ibidem à v. 18. describit Apostolus. Quas stercora res futiles & opprobrio dignas ac in se damnabiles nominare impiissimum est. Nos honorificamus Deum, quòd per Christi gratiam ac merita juxta illud ad Rom. 12. exhibere possimus *corpora nostra hostiam viventem sanctam Deo NB. placentem*, & reformari *in novitate sensus, ut probemur,*

bemur, quæ sit voluntas Dei bona & beneplacens, & perfecta. Odientes malum, adherentes bono, &c. Hæc monilia pretiosissima in oculis Dei sunt (sicuti teste Script. Pretiosa in conspectu Dei mors Sanctorum est) non stercorea. Econtra stercoreum damnabile, omnique opprobrio dignum est mendacium Calvinii dicentis l. 3. c. 13. §. 5. Negat ubique Paulus pacem & tranquillum gaudium relinquere conscientis, nisi statutum sit, justificari nos fide. Etc. 19. §. 8. Videmus in summa, quorsum tendat libertas [Evangelica] nempe ut Dei donis (Calvinus suâ Ideletta, Lutherus moniale pariter ab ordine Apostata) nullo conscientia scrupulo, nullâ animi perturbatione utamur, in quem usum nobis ab ipso data sunt. Quâ fiducia & pacem cum eo habeant anima nostra, & ejus erga nos largitatem agnoscant. O sterco avernale nimium quantum Pauli de castitate omnigenæque virtutis exercitio toties inculcatis dogmatibus contrarium.

3tio. Lutherus sicut in materia de sacrificio Missæ, ita & de purgatorio sibi constans non fuit. Nam, ut in disputatione Lipsica suæ defensionis initio affirmabat, non tam credidit quam scivit esse purgatorium, & in assert. art. 37. ait: *Et credo purgatorium esse, & consulo, suadeoque credendum, sed neminem volo cogi.* Si credi debeat ob divinam scilicet revelationem in Scrip. cur non quilibet ad id credendum adigatur? in libro de Missa privata, & in lib. ad Waldenses. Cum, inquit, negatis purgatorium, damnatis Missas, vigiliis, cœnobia, monasteria, & quidquid

quid per hanc imposturam erectum est, omnia probo. Calvinus fluctuantem Lutherum, sibi que hoc in genere contradicentem longis paralangis superat, & ut omne genus seu virgultum satisfactionis etiam pro pœnâ temporali peccatis debitâ extirpet, l. 3. Instit. c. v. §. 6. his verbis virus suum eruât; *Clamandum ergo non modo vocis, sed gutturis ac laterum contentione, purgatorium exitiale Sathane esse commentum, quod Christi Crucem evacuat, quod contumeliam Dei misericordia non ferendam irrogat, quod fidem nostram labefacit & evertit.* Et statim; quod si proximâ disputatione plusquam perspicuum est, *Christi sanguinem unicam esse pro fidelium peccatis satisfactionem, expiationem, purgationem. Quid superest? nisi purgatorium meram esse eamque horribilem in Christum blasphemiam.* De purgatorio fatetur quidem *vetustissimam fuisse Ecclesia observationem. L. c. §. 10.* sed addit; quod hisce prestigiis stultos mortales deluserit *Sathan.* Nolim hic fusiùs blasphemia hominis dicta confutare, de quo in aperto est. Quod ipse Christi Crucem evacuet, contumeliam Dei misericordiae non ferendam irroget, dum dicit, Deum damnare homines ob peccata, quae evitare non poterant, & mandata non servata, quae servatu sunt impossibilia. Ad hæc, si sanguis Christi adæquata est satisfactio pro peccatis, & plena ab iisdem purgatio. Cur anima ita plenè munda post separationem à corpore non intrat statim in cælum? cur in excubiis in loco quodam tertio à Calvino conficto ad extremum usque

que diem iudicii hærere debet, in quo nec magis purgari, nec Deo acceptior fieri potest, cum omnia jam ante Christi sanguis perfecit. Certè talem locum in nullo S. Script. loco fundatum insolenter fingere injuriosum est infinitis Christi meritis ex ipsis Calvini principiis. Cum per fidem in Christum statim quis ei insertus sit, & hæres gloriæ factus. Ad hæc [ut in dissertatione de immortalitate animæ videre potes mi Domine in Subsect. II. à pag. 489.] anima à corpore separata operationes vitales intellectuales scilicet & volitiones elicit. Quid jam faciet prædestinati anima in excubiis usque ad extremum diem iudicii? an non ei omni excogitabili tormento cruciatus erit maximus pœna damni, hoc est carentia visionis beatificæ? quæ propter fidem in Christum ipsi debetur, ut hæreditas ex hoc maximè capite, quod purificatione nullâ ulteriori in principiis Calvini negantis purgatorium indigeat. Jam quæ pro purgatorio bonis operibus militant, vides affatim his titulis in libro hoc & inter cetera. Quòd Christus velit, ut condignam ab ipso satisfactionem justitiæ divinæ præstitam pro peccatis nostris nobis applicemus per bona opera, genuinæ pœnitentiæ exercitia, cruces adversa æquo animo tolerata, ut bibendo cum ipso calicem passionis etiam cum ipso cælestis gloriæ fiamus participes juxta illud Rom. 8. v. 17. *Cohæredes Christi, si tamen compatimur, ut & conglorificemur.*

Hic unum adhuc te moneo mi Domine, ut pro indole Calvinii tui magis agnoscendâ adverteas, eum fateri, quod vetustissima fuerit Ecclesie observatio de purgatorio, & de sæculo in sæculum Patres crediderint dari purgatorium. Et tamen dicat doctrinam de purgatorio exitiale fuisse commentum Sathanæ, contumeliosum & blasphemum in Deum, & stultos mortales præstigiis delusos fuisse. Ergo PP. omnes à vetustissimo tempore fuerunt stulti, præstigiis delusi, blasphemii, & ob injuriam Christo illatam summè contumeliosi, & inter cæteros Patres ipse omnium teste Calvino Princeps & S. Scripturæ Sydus Augustinus, quem unum aliàs ex tota antiquitate seligere solet tanquam sibi faventem. Vide in effigie Calvinii Patris Romæ discordiâ nonâ pag. 412. clarissimos Augustini de purgatorio textus à Tomo 1. operum ejus usque ad 10. inclusivè. Ubi inter cætera Tom. 8. in Pl. 37. describit ignem in inferno & in purgatorio, & dicit, quod licet in purgatorio animæ per ignem salvæ fiant, *gravior tamen sit ille ignis sive purgatorii tormenta, quàm quidquid potest homo pati in hac vita.* Et ideo dicit l. 9. Confessionum c. 12. se pro defuncta matre preces fuisse, dum pro ea offerretur Sacrificium Missæ. Et Ep. 64. ad Aurelium credendum esse, *oblatores pro spiritibus dormientium eas verè adjuvare.* Et in Enchiridio ad Laurentium *Defunctorum animas pietate suorum viventium relevari, cum pro illis Sacrificium Mediatoris offertur, vel elemosine in Ecclesia fiunt.*

Vidisti hæcenus mi Domine, quomodo malignis suis dogmatibus & expressionibus Lutherum superavit Calvinus in variis materiis. Plura si voles, vide in effigie Calvini apud P. Romanum v. g. de pœnitentiæ Sacramento calumnia 5. à pag. 172. de Eucharistiæ Sacramento calum. 4. à pag. 107. de Baptismo & Confirmatione calum. 3. à pag. 163. De mandatis Dei servandis à pag. 145. De matrimonio à pag. 133. De Deo omnium scelerum autore, & quòd ipse solus non homines aut Dæmones peccent. Demum de blasphemis in SS. Trinitatem, regnum Christi, Sanctos à pag. 140. Uno verbo vide in Joannis Calvini effigie centum coloribus ad vivum expressâ à P. Nicolao Romano S. J. Calvini palmaria mendacia decem, decem insignes blasphemias, decem Scripturæ depravationes, & totidem calumnias eminentes, decem imposturas, cum antiquis Hæreticis concordias, & antiquis Patribus discordias, demum contradictiones totidem in sublimi sanè gradu. Et hæc omnia disertis Calvini verbis demonstrata. Eidem in effigie hac cum notis ad vivum depicto subjungit paulò antè laudatus Romanus equileum. In quo ex propria Calvini confessione expressa vide sequentia. *Primò. Art. 6. pag. 725.* quòd Sacellanus Ecclesiæ Cathedralis Noviodunensis operâ parentis sui factus Calvinus, & curam pastorem in proximo pago adeptus, ibidem ob crimen impudicum infamistigmate inustus sit, ut ex actis Cathedralis Ecclesiæ & Bertelini Secretarii Genevensis testi-

monio constat. Parisios dein reversus ejusdem flagitii conquerentibus de eo pueris à Collegii Becodiani Rectore accusatus aufugit. 2do. Vide Art. 11. pag. 733. quòd ob contumaciam in Magistratum Genevâ expulsus fit Anno 1538. & art. 12. quòd Idelettam Buræam sacrilegis nuptiis uxorem duxerit. Dico sacrilegis, quia ob sacros ordines, quos ante pastorem curam licet annos ætatis de jure ordinario requisitos nondum habens suscepit, certè voto cœlibatus adstrictus fuit. Mansit post mortem Idelettæ per 16. annos viduus deprehensus in alieno lecto, 3tio. Facta doctrinæ conveniunt. Cùm l. 4. Instit. c. 13. §. 17. dicat, quòd continens non sit homo sed Angelus aut Spiritus. Et §. 3. invehatur in Monachos ac Moniales, quòd perpetuam castitatem vovere audeant contra Dei de universali hominum conditione vocem, *non est bonum homini esse solum*, sitque Deum tentare, contra inditam ab eo naturam niti. Ità ex equuleo Romæi Calvinus sacrilegus conjux & adulter. Graphicè autem lutherizat, quia Lutherus in lib. de vita conjugali inter cætera sic evangelizat: *Crescite, & multiplicamini, est plus quàm præceptum, quod nos non possumus impedire vel prætermittere* (aliàs Calv. & Lutherus NB. dicunt præcepta Dei servari non posse, sed videtur apud eos esse exceptum præceptum de carnali copula & spurcitie, quod tamen non à Deo sed Diabolo venit) *& perinde necessarium est ac edere & bibere, purgare, exspuere, dormire & vigilare. Sicut in mea potestate non est, quò minus sim mas-*

uà minimè in me situm est, quò minus sim sine muliere. Ipsa impudentia ad hæc verba erubescat necessum est. Quid ad hoc gentiles? qui rationis desœcatæ lumine illustrati in Sybillis, in Vestalibus virginitatem habuere adeo in pretio. Ut Romani Consules orbis totius moderatores occurrenti in via Vestali Virgini cum licitoribus omnique comitatu cederent, & stupri ream vivam in terram defoderent. Quid ad hoc Paulus tam sollicitè ad Philipp. 4. inculcans? ut cogitemus, faciamus: *quacunque sunt vera, quacunque pudica. Quæ & didicistis, & audistis, & vidistis in me.* Qui 1. ad Cor. 7. virginitatem matrimonio præfert v. 38. & sanè non judicavit cum impio Calvino tentari per hoc Deum, quod contra inditum carni stimulum quis nitatur, quin potiùs dixit, velle Deum, ut contra continuò nitamur & pugnemus. Hinc 1. Cor. 9. de se ipso dicit, ad compescendum & subjugandum carnis stimulum *castigo corpus meum, & in servitutem redigo. Ne fortè cum aliis prædicaverim, ipse reprobus efficiar.* Et 2. Cor. 12. v. 7. *Datus est mihi stimulus carnis meæ Angelus Sathana, qui me colaphizet, sive carnis pruritum magis accendat phantasiæ turpia objiciens, humores ac sanguinem ad obscœna commovens, propter quod ter Dominum rogavi, ut discederet à me, & dixit mihi: sufficit tibi gratia mea. Nam virtus in infirmitate perficitur.* V. plura tit. *Cœlibatus ordo religiosus.* Et adverte hic, quàm aptè dicat Paulus se ab Angelo Sathana carnem rebellem juvante colaphizari. Sicut enim

enim colaphus tibi inflictus ruborem ac dolorem quidem causat, non tamen interiùs te lædit, vulnerat, ità concupiscentiæ carnalis motus affligit quidem, non tamen vulnerat animam, si cum Paulo ei non consentias. Et sic ex textu hoc clarè colligitur *primò*. Falsa esse Lutheri & Calvini dogmata, ipsos concupiscentiæ motus actualia esse peccata. *2dò*. Christum disertè dicere, quòd non sit tentare Deum, sed ei obtemperare. Si cooperans gratiæ ab ipso datæ contra stimulum carnis nitaris. Atque ex his collige mi Domine, quale de sectæ tuæ autoribus ejusque propagatoribus ac columnis, Apostatis scilicet cæteris sive Clericis sive Cœnobitis ad vos libidinis instinctu profugis judicium sit ferendum. Ego sub speciosa herba latentem anguem deprehendo. Quòd abnegatà libertate, operibus bonis valere jussis, necessitatem ad peccandum in spurca hac maximè materia solà fide & fiducia in meritis Christi contenti induxerint, ut decore hoc, si Superis placet, pallio scelerumque, in quod desperabundi & effrontes corruunt, barathrum obtegerent. Imò ulterius video, quòd, sicut rebellionis alicujus contra legitimum Dominum autor non honestos ac ingenuos homines, sed scæcem populi debitis pauperie sceleribus oppressi, vel à natura feri aut rapinis assueti sub vexillis suis numerat, ità Lutherus, Calvinus classicum contra Ecclesiam canentes sub signis suis similis sibi farinae socios Apostatas sceleratos jugum religionis pertætos, auro, ambitione,
amore

amore carnali stimulos acceperint, qui dein sub prætextu tyrannidis Papalis excutiendæ imperitam, incautam, & ad quodvis noxiæ libertatis genus aspirantem plebem, dein Principes ac nobiles Veneris jam dudum mancipia, aut redituum Ecclesiasticorum avidos ab avitæ religionis gremio in tanta bonorum ac doctorum hominum raritate in infauftis istis sæculis abstraxerunt. Et hos tu *ut Christi Apostolos, Ecclesie reformatores, homines sanctos, immediatè à Deo missos* (prout libellis sub manu in vulgus spatis Lutherus ac Calvinus se vocitabant) reverere? hâc occasione & pro majori, ac plus quàm satis est, tibi lumine subministrando mi Domine

Sextò.

Ultimatò adhuc unum ad hominem, ut vulgò dici solet, argumentum tibi proponendum esse duxi. Petrum & Paulum à Christo *missos*, seu ut græcum sonat vocabulum, *Apostolos* veros fuisse non diffiteberis. Jam horum doctrinam, mores, prædicandi Evangelii modum, vitam denique in omni virtutum genere transactam, & gloriosam pro Christo varias inter persecuciones & tormenta mortem exantlatam cum Lutheri, Calvini doctrina, moribus, vitâ, morte compara. Et sole meridiano clariùs videbis, quòd, si isti verè à Christo missi sint, hi ab eo mitti non potuerint, eò quòd idem Christus ea, quæ per missos à se Petrum, Paulum

Paulum aliosque Apostolos ædificavit per Spiritûs S. assistentiam, ea per alios proprio intuitu suo & Spiritûs sancti communicatione destruere non possit, benè tamen in peccatorum pœnam, & ob tantam hominum malitiam permittere, ut inimicus homo sive Sathan per suos Pseudo-Apostolos superfeminet zizania. Jam audi S. Leonem serm. 1. de SS. Apost. Petro & Paulo differentem, quomodo, cum duodecim Apostoli acceptâ per Spiritum S. omnium locutione linguarum imbuendum Evangelio mundum distributus sibi terrarum partibus suscepissent, beatissimus Petrus Princeps Apostolici ordinis ad arcem Romani destinetur Imperii. Ut lux veritatis, qua in omnium gentium revelabatur salutem, efficacius se ab ipso capite per totum mundi corpus effunderet. Cujus autem nationis homines in hac tunc urbe non essent? aut quæ usquam gentes ignorarent, quod Roma didicisset? hic conculcanda Philosophicæ opiniones, hic dissolvenda erant terrena sapientia vanitates, hic confutandi Daemonum cultus, hic omnium sacrilegiorum impietas destruenda, ubi diligentissimâ superstitione habebatur collectum, quidquid usquam fuerat vanus erroribus institutum. Ad hanc ergo urbem tu beatissime Petre Apostole venire non metuis, & consorte gloriæ tuæ Paulo Apostolo sylvam istam frementium bestiarum, & turbulentissima profunditatis oceanum constantior, quàm dum supra mare gradereris, ingrederis. Nec aut dubius de proVectu operis aut de spatio tuæ ignarus ætatis trophæum Christi Romanis arcibus inferebas, quo te
 divi-

divinis praeordinationibus anteibant, & honor NB. potestatis, & gloria Passionis.

Imaginare jam tibi mi Domine, quòd Petrum ac Paulum Romam unam per portam intrare conspicias, ut homines pauperes viles. Jam audias, quid loquantur. Observes, quomodo conversentur, quomodo persuadeant terrenarum rerum omnium contemptum, falsorum Deorum proculcationem, veri Dei unius in natura & Trini in personis, Christi hominis simul ac Dei cultum contra omnium Philosophorum principia, & quidem crucifixi, qui Judæis scandalum erat, gentibus autem stultitia, & pro ejus amore ac vera fide exilii, jacturæ bonorum, dirissimorum tormentorum ac mortis cum exultantis animi gaudio verbo & exemplo exantlationem. Finge autem videre te, quòd aliam per portam in urbem orbis Dominam cum concubinis suis elatoque supercilio introeant Lutherus & Calvinus. Ante omnia ab utraque parte prælegitur gentilibus doctis indoctis supremæ, medioximæ, infimæ conditionis hominibus vetus & novum testamentum tanquam unius ac veri Dei falli & fallere nescii verbum, ex eo prædicantur mysteria Trinitatis, Incarnationis non tantum incognita, sed & omnem rationis captum excedentia, imò ut videtur militancia contra rationem, omniaque hæcenus à Philosophis omnibus velut indubitata admissa principia. Jam ut hoc non obstante tam incognita ac incomprehensibilia tanquam à vero Deo revelata, in cujus obsequium quilibet in-

tellectum suum captivare debeat, credantur.
 Ii sanè, qui ista prædicant, ante omnia *primò*
 signis prodigiis ac veris miraculis se à Deo mis-
 sos esse probare & demonstrare debent. Id Apo-
 stoli Petrus ac Paulus, neutiquam verò Luth-
 erus ac Calvinus fecêre. *2dò*. Miro virtutum
 splendore homines isti coruscant, necessum est.
 Et dum gentiles in Evang. legunt dixisse Chri-
 stum v. g. *Discite à me, quia mitis sum, & hu-*
milis corde, inde colligent veros ergo Christi
 Apostolos verbo & exemplo idem debere do-
 cere. Id ad amissin observant Apostoli, dum
 erga omnes benevoli, in injuriis patientes, ma-
 lum bono compensantes, & pacem, mansuetu-
 dinem, caritatem, debitam erga Principes etiam
 Ethnicos reverentiam *tanquam Dei Ministros, nec*
sine causa gladium portantes verbo & exemplo
 prædicant. Vide Epist. 1. Petri. Talis suo tempore
 Apostolus nec Lutherus nec Calvinus fuit mille
 convitiis sanctos Patres & venerandam antiqui-
 tatem, ut sub finem puncti 2 di in discursu hoc
 mi Domine vidisti, laceffentes. Quin usque
 adeo omnis Christianæ mansuetudinis, patien-
 tiæ, humilitatis obliti nil nisi cædes ac sangui-
 nem inter ipsos Christianos invicem collisos spi-
 rabant. Hinc Lutherus cum sequacibus suis
 rusticos contra legitimos Dominos in arma vo-
 cabat. Calvinus abusus illis Christi verbis,
 quibus noxium erga carnem ac sanguinem af-
 fectum extinguere volebat, *non veni pacem mitte-*
re sed gladium, ea suis institutionibus, (quarum
 aliquæ in fronte palmâ in signum victoriæ in-
 signitæ

ignitæ sunt) cum gladio duplici præfigi iussit, eoque rem perduxit. Ut Hugonottis contra Regem insurgentibus teste Florimundo Remondo Parlamenti Regii Assessore trecenta hominum millia in sola Gallia hostili gladio occubuerint. 3to. Apostoli, ut satis ostensum sæpius præter fidem bona requisivêre opera ortenus & scripto ad exemplum Christi, omnique peccati luem à fidelibus abigere conati sunt. Et ideo Christus eos eorumque Successores viros Apostolicos *sal terræ* nuncupavit. Eò quòd, sicut sal purificat, & à putredine conservat carnem, sic illi homines à putredine peccatorum, & gentilitatis insanæ fœtoribus liberare debeant. O præclarum sal terræ & par nobile fratrum Lutherum & Calvinum ! qui solam in Christum fidem ac fiduciam prædicantes omne genus impudicitæ ac scelerum verbo & exemplo, ut ex supra allatis constat, edocuere. 4to. Apostoli instituta à Christo pro hominibus in peccata lapsis remedia applicarunt, docuerunque, quomodo Presbyteris ad id constitutis *enuntiare deberent actus suos*. V. Tit. de Confessione. Contra hoc l. 3. Instit. c. 4. §. 7. detonat Calvinus dicens : *Quidquid blaterent omnes conductitii Papæ parabule. Tenemus neque Christum hujus legis autorem esse, quæ ad enumeranda peccata homines cogit, imò fluxisse annos mille ducentos à resurrectione Christi, antequam talis ulla lex ferretur. Tunc autem tyrannis hæc invecita cum eximè pietate ac doctrinâ sine delectu quidvis licentia sibi sumpssissent larvæ Pastorum.* Imò (itâ

Calv. l. c. paulò antè) *ipsis testibus Patribus* Conc. Lateranensis *nondum elapsi sunt trecenti anni, ex quo injectus ab Innoc. III. laqueus, & imposita confitendi necessitas, quin sola verborum barbaries* [quòd scilicet utriusque sexùs homines peccata Sacerdoti proprio confiteri jubeantur] *fidem legi derogat.* Cùm inde faceret inferatur, quòd soli *Hermaphrodite* precepto hoc teneantur, non is, qui *mas tantum sit vel femina*, Explicare etiam Catholici non possint, *quis sit cujuslibet Sacerdos proprius.* Ità Calvinus quot verba tot eructans errores, calumnias, mendacia novo dorso ejus inurenda stigmatè. Extincta est pietas Sacramentorum per vos ò versipelles usu sublato, quia frænum peccatorum esse Confessionem Sacramentalem ipsi sciunt Sectarii servos ac ancillas oprantes habere Catholicos, quòd experienciâ didicerint, eos à Confessariis adigi ad ablatorum restitutionem. Imò quia jam tum sub Lutheranismi initium sublata tali, qualem Ecclesia requirit, peccatorum Confessione advertebatur scelera sceleribus accumulati, urbes Luthero addictæ legatione ad Carolum V. Imperatorem missâ petierunt, ut præceptum de peccatis per Confessionem ritè expiandis pristino restitueretur vigori. Jam quòd Calvinus dicat, illud post mille ducentos annos à resurrectione Christi, nec nisi ante trecentos annos, ità testantibus Concilii Lateranensis Patribus, inductum fuisse, palmaris est calumnia cum pari Chronologiæ inscitiâ. Nec in concilio isto statutum, ut *imposterum Christiani* confi-

confiterentur, quod jure divino institutum & necessarium esse sciebant Patres, Sed præscriptum; ut quivis sexus utriusque, qui ad annos discretionis venisset, præcepto huic saltem semel in anno satisfaceret. V. plura Tit. *Confessio* Item Magistrum sententiarum (qui septuaginta annis Concilium Lateranense præcessit) in 4. distinct. 17. ubi ex communi & recepta ante se doctinâ ostendit. Oportere apud Sacerdotem peccata deponere, *nec aliter posse perveniri ad ingressum paradisi, si adsit facultas.* Responsum non meretur futilis calumnia, quod ipsa barbaries in latino scilicet sermone ratione vocum *utriusque sexus* fidem legi abroget. Jam dixi, quòd Concilium Lateranense non tulerit legem peccata Sacramentali Confessione expiandi, sed Christus. Et Patres Concilii statuerint, saltem semel in anno à quovis fidei sive mas sit sive fœmina, si ad annos discretionis pervenerit, hanc legem implendam esse. Et si minus benè grammaticaliter mentem suam exposuissent. Quòd jus sive divinum sive humanum, sive gentium sive particulare, civile aut sacrum ideo legis decernit abrogationem? & an, si Princeps sub certa pœna jubeat ad determinatum locum omnes utriusque sexus subditos, qui ad annos discretionis pervenerunt, statuto die convenire, absentes effugient pœnam, quòd non sint Hermaphroditæ? nugæ nugarum omninò dedecentes hominem, qui vult videri à Deo missus ad reformandam Ecclesiam.

Jam quòd homo impudens effutire præterea audeat,

audeat, explicari à Catholicis non posse, quis sit cujuslibet *Sacerdos proprius*. Hoc sanè, ne & se ulteriori libilo exponeret, ac sequaces suos & te mi Domine utpote hominem sagacem magis magisque inquietaret, alto debuisset premere silentio. Nam [præterquam quòd scias Romanum Pontificem, Episcopum Diœcesis, & Parochum cujusvis esse, qui in ista Diœcesi & Parochia habitat, *Sacerdotem proprium*, nec hoc apud Catholicos latere pueros] per hoc iterum Calvinus opportunam suggerit occasionem telum jam Tit. de Episc. ac Sacerdot. intortum altiùs cordi tuo infigendi. Quòd excepto fortè à Catholicis ad vos transfuga secta vestra nullum verum Sacerdotem habeat; cùm is à vero Episcopo consecrari debeat. Quòd licet Calvinistæ aliqui fateantur sub prætextu, quòd Christus Sacerdos in æternum cruentum semel in Cruce obtulerit Sacrificium, & hoc sufficiat, movit tamen sagaciores & æternæ salutis suæ amantiore plures ex vobis, & te movere debet (ut citato Tit. Item Tit. de Eucharist. & Sacrificio Missæ probavi) ad fidem Romano-Catholicam amplectendam. Cautiùs hanc chordam vel etiam timidiùs tetigit Calvinus l. 4. Instit. c. 3. ubi, postquam §. 12. factus est juxta Ep. Pauli ad Titum Episcopos non esse eligendos, nisi qui sint *sane doctrina & sancta vita*. Cùm prævideret facile sibi objectum iri, quòd ostendere non possit, se vel ex suis Ministellis aliquem potestatem accepisse à Christo consecrandi Episcopos vel Presbyteros, sicut eam acceperunt

Apostoli, & ab his eorum legitimi Successores, ac sub certis ritibus exercuerunt. Hunc ritum l. c. §. 12. exponens dicit: *Constat Apostolos non alia cerimonia usos fuisse, cum aliquem ministerio admovebant, quam manuum impositione. Hunc autem ritum fluxisse arbitror ab Hebræorum more, qui, quod benedictum ac consecratum volebant, manuum impositione quasi Deo consecrabant.* Sed o homo callide & vafer, non est externa præcisè aliqua cerimonia ab Hebræorum usu descendens, dum quis in Ecclesia à Christo instituta in Episcopum vel Presbyterum consecratur. Tua aut Hebræi alicujus manuum impositio ad id nihil contribuet. Materix & formæ ad consecrationem talem requisitæ, quam consecrans Episcopus adhibet, annexit Christus characterem indelebilem, & potestatem tam ordinis quàm jurisdictionis, quæ nec à communitate nec Principe laico, nec à consistorio Calvinistico dari potest; sed ab Apostolis eorumque interruptâ serie legitimis Episcopis, ut Augustinus te judice *Scriptura Sydnus, omnium Princeps, & fidelissimus totius retro antiquitatis testis* inâ cum cæteris de sæculo in sæculum Patribus usque ad nostra tempora disertè asserit. Hinc Paulus ad Titum, quem in Episcopum consecravit, c. 1. emphaticè dicit: *Reliquite Cretas, ut ea quæ desunt, corrigas, & constituas per civitates NB. Presbyteros, sicut & ego disposui tibi.* Et 2. ad Timotheum (quem pariter in Presbyterum & Episcopum consecravit Paulus) admonet, *ut resuscites gratiam Dei, quæ est in te*
NB.

NB. per impositionem manuum mearum. Hoc est, prout juxta proprietatem græci textus PP. & interpretes explicant, ut gratiam Dei que donum tibi per me in Presbyteratûs & Episcopatûs collatione subministratum per continuam æ strenuam potestatis tibi datæ exercitationem vivere facias, sive in suo vigore conserves.

Sanæ doctrinæ & sanctæ vitæ debere esse Episcopos, quod Paulus inculcet, fatetur Calvinus. Jam dicat mihi, quomodo in suis principiis ob necessitatem per peccatum originale ad malam voluntatem, stercus & abominationem ipsorum bonorum operum omni opprobrio pro mercede dignorum quis mereri possit hoc elogium, quod sit *sancta vita*? & si fides sola justificet, quid modus vivendi ad hoc contribuat? aut quæ ratio sit? cur inter Calvinò similes, quos per solam fidem justificari consequenter & sanctificari asserit, unus præ alio tanquam sanctam ducens vitam eligendus sit?

Stò demum. Si Lutherus, Calvinus cum SS. Apostolis Petro ac Paulo urbem Romanam ad gentilitatem convertendam ingressi essent, & gentiles horum Apostolorum doctrinam de Christo ejus præceptis & consiliis tam ore tenus quam in Epistolis expositam perpendissent. Et econtra Calvinì placita sive ore tenus sive in libris suarum institutionum contenta perpendissent, v. g. quod Christus, quem prædicat, tanquam agnus sine macula æterno Patri pro salute humani generis oblati in Cruce desperavit, animaque ejus damnatorum pœnis addicta fuis-

set. Quòd, quidquid homo operatur, peccatum sit, quòd uni Deus imputet non alteri, quòd præcepta Dei, multò magis omnigena virtutum aliarum ob carnis illecebras difficillimarum excitia, observatu sine impossibilia, omni libertatis usu homo ob originalem noxam privatus sit, omniumque peccatorum ipse Deus autor sit, & tamen ob hæc ipsa & mandata non observata diris in æternum homines suppliciis excruciet. An non *imprimis* gentiles exclamassent sicut cælum à terra, ità distare Calvinii, Lutheri dogmata à Petri & Pauli dogmatibus. Et in specie ab illo 1. Petr. 2. *Carissimi obsecro vos, abstinere vos à carnalibus desideriis, quæ militant adversus animam, conversationem vestram inter gentes habentes bonam. Ex bonis NB. operibus vos considerantes.* Et ab illo Pauli 2. Cor. 6. *Nemini dantes ullam offensionem, ut non vituperetur ministerium nostrum. Sed in omnibus exhibeamus nosmetipsos sicut Dei Ministros in multa patientia, in jejuniis, in castitate, in suavitate, in caritate, &c. quæ participatio justitiæ (bonorum operum) cum iniquitate? si ad peccatum necessitatur homo. Quæ societas luci Apostolis Petro, Paulo ad tenebras Calvinum, Lutherum? An non 2dò gentiles Romani Deum ac Christum à Calvino prædicatum valere jussissent? utpote qui & ipse desperabundus in cruce, & damnatorum suppliciis addictus fuit, & ob res factu vel vitatu impossibiles æternis suppliciis velut tyrannus homines mulcicaret ipse omnium nihilominus peccatorum primus & proprius autor. Famulus quidam*

dam Ministellus Batavus pro scuto arripit, quod ex hoc labyrintho se extricare quoque non possint Catholici gratiæ intrinsecè efficacis, qualitatis aut decreti prædeterminantis assertores. Sed frustra. Nam hi circa ea, quæ nondum ab Ecclesia definita sunt, veritatis indagandæ causa disputantes, pro definitis autem ab Ecclesia Romano-Catholica fidei articulis mori parati, fide solâ & fiducia in Christi meritis non contenti, & bona præter fidem opera mandatorumque divinorum observationem requirunt, & libertatem in homine dari contendunt, & homines ideo non Deum peccatorum autores esse dicunt. Licet illorum placitis opposita tuentes dogmata sive ex genuinis Philosophicis principiis, sive ex Script. & PP. testimoniis eos, ut inter disputationum æstus, quæ ad veritatem propius attingendam instituuntur, fieri amat, malæ arguant consequentiæ.

Sed nos ad propositum nostrum revertamur. Abunde colligis mi Domine ex allatis hæctenus. Quod si cum Petro & Paulo venisset Lutherus & Calvinus fidem in Christum annuntians, nec Apostoli nec gentiles Calvinum ac Lutherum pro Apostolis Christi, sed potiùs Diaboli habuissent. Ergo etiam ante duo sæcula tales fuerunt, & eorum dogmata *Prædicantes* adhuc tales sunt.

Quid ad hæc mi Domine? an Paulus 2. ad Coloss. dicens: *Scitis, quæ præter fidem præcepta dederim vobis, ut abstineatis vos ab omni fornicatione, ut sciat unusquisque vestrum visum*

suum corpus, animam possidere in sanctificatione. Et ut ostendat id possibile esse argumentans ab actu ad potentiam, dum subdit: *Imitatores mei facti estis*, NB, non puræ fidei, sed NB, operis, fidei, sive à fide inculcati, & caritatis. Et monens nos ad Ephes. 4. *Ut non circumferamur omni vento doctrina in nequitia hominum ad circumventionem erroris, veritatem autem non tantum credentes, sed NB. facientes in caritate crescimus.* Et c. 6. ut discamus: *Resistere in die malo, & in omnibus NB. perfecti stare.* An non inquam Paulus in his innumerisque locis aliis de bonis operibus differens non aperit ibi paulatim oculos saltem in tantum? ut si Petrum, Paulum eorumque collegas Joannem, Jacobum, &c. agnoscas veros *Apostolos* sive missos à Christo fuisse ad mundum ab infidelitate & peccatis convertendum, pro talibus habere non possis Lutherum, Calvinum, &c.

Hæc & similia, cum antefato Domino proponerem, responsum utgerem, & pro corone adjicerem. Si ego cum ipso ratione alicujus castri nobilis lite contendens tam fortia contra ipsum in possessorio ac petitorio haberem argumenta, ac respectivè habet Ecclesia Romano-Catholica contra Calvinum, Lutherum, controversias hoc in *Vade mecum* occasione datâ inspersas quod attinet. Quem ex nobis duobus apud æquum solidâque scientiâ præditum judicem causâ casurum arbitraretur? hæsit attonitus. Dein oculos huc illuc contorquens ac suspirans dicebat: *Durum est damnare parentes*

ac progenitores, & à Majorum religione desciscere. Non adhareo præcisè Calvinò, Luthero, vel alteri, licet superstitiones Papisticas bene abrogarint. Sequor purum putam Dei verbum. Cui continudè reposui: Perge Domine confidenter loqui. Motus, quos in animo sentis, solent esse ultimi conatus Dæmonis. Paulatim per Dei gratiam, ut ingenuitate animi tui & vero tuo salutis æternæ adipiscendæ desiderio confusus spero, excreabis Calvinum. Nam primo, plures habes Majores licet longius sejunctos Romano-Catholicos quàm eos, qui ante unum alterumve sæculum à Catholica se Ecclesia separarunt. Præoccupatio, quam hoc non obstante habes, educatio in secta Calvinì, & facta in ejus favorem à teneris unguiculis impressio nunquid etiam militat pro Gentilibus, Mahometanis, Judæis, & iis Christianis, quos tu pro hæreticis habes? dicis te sequi tantum purum putum Dei verbum. An ergo ejus pars est tua in Calvinismo natiuitas, educatio? equidem non inficior, quòd Catholico quoque affectum erga Catholicam Ecclesiam instillet, quòd in ea natus ac educatus sit. Sed dum rationis composua credibilitatis motiva examinat, non ideo (ut videre est ex Analyti seu resolutione fidei suprâ allatâ) in ea perseverare debet. Quia in ea natus, sed quia solidis credibilitatis convictus motivis agnoscit, hoc verum esse Dei verbum sive scriptum sive traditum & genuinè transumptum, & hunc verum ejus esse sensum, quem Ecclesia Romano Catholica tot veræ Ecclesie

clesiæ notis prælectis omnibus se distinguens & ex iis nota proponit. His ritè examinatis, & equâ mentis trutinâ perpensis assentitur revelatis actu supernaturali fidei purè ob Dei revelantis auctoritatem.

2do. Quòd Ecclesia Romano-Catholica superstitiosa non doceat aut practicet, sed potiùs etiam majorum excommunicationum fulminibus arceat, apertè constat. Quia autem in genere tantùm loqueris de superstitionibus papisticis per Calvinum abrogatis. Debeo tentare arteriam tuam, & descendere ad particularia. Si dicis Catholicos variis uti superstitionibus ad morbos pellendos, thesauros absconditos inveniendos, pecora à lye, lupo, &c. arcenda, spectra Dæmones pellendos. Respondeo, hæc & similia particularium hominum superstitionibus utentium facta non concernere dogma fidei. Sicut mlti superstitiosi, ita & scelerati in quovis criminum genere inveniuntur apud vos & nos. Sed non est hîc sermo de malis factis quorundam hominum, sed de doctrina bona vel mala. Superstitiosa videtur fortè doctrina? quòd præcepta Dei servari possint & debeant, bona opera ad salutem æternam consequendam sint necessaria. Sed hæc doctrina, ut multipliciter etiam in hoc discursu ostensum, à Christo provenit. Equidem Ministelli vestri indoctæ plebi imponunt, Catholicos adorare ligna & lapides, & sic facere sibi sculptile. Tu autem mi Domine benè scis, quòd Catholici in ligno, lapide, pictura venerentur purè id, quod per ea representatur.

sentatur. Sive Sanctus, sive Angelus, sive sic Christus Dominus noster, & quod representato in pictura Regi terreno exhibeatur honor citra omnem Idololatriæ speciem. Cùm hoc nobili cuidam Lutherano dicerem, reponerat, se id probè nōsse. Sed prædicatios, cùm argumenta non habeant solida contra dogmata Ecclesiæ Catholicæ, talibus mendaciis suos debere abalienare à Papismo. Jam quòd superstitio non sit, sed Deus ipse præcipiat, ut Sanctos, Angelos, benedictam Dei Matrem veneremur. Vides in libello hoc Subsect. 1. *Titulo de cultu dulci ac hyperdulci.* In gazulis hollandicis, ab Apostatis religiosi sæpè compositis, Papa subin vocatur *der Heiligenmacher*, sive adscriptorum in album sanctorum hominum procreator. Sed Icommaticorum ejusmodi scriptorum ac libellorum non est nec erit finis. Interim scio, quòd nobilis cordatus in Germania in secta Lutherana educatus per hoc ad fidem Catholicam conversus sit, quòd varias imposturas dedoctus, & inter cætera, integris ac benè vastis canonizationis alicujus Sancti perlectis actis, agnoverit clarè. Nec temerè, nec superstitiosè agi in Ecclesia Romana. Et si ullum in mundo judicium aut Judicis definitiva sententia fidem & reverentiam mereatur, tum certè etiam præscindendo à Spiritûs sancti assistentia, id promereri ultimum Romani Pontificis ac definitivum decretum hominem aliquem Sanctorum numero adscribentis.

310. Non salvabit te mi Domine, quòd Calvino,

ino, Luthero in tantum valedicas, quòd purè verbo Dei scripto adhærere velis. Nam *primo* explica te, an ergo iudices Catholicum dogma v. g. de Eucharistia, præceptis divinis, consiliis Evangelicis salvâ hominis libertate servandis, bonis operibus faciendis verum esse, & verbo Dei scripto esse conforme (quòd affatim in libro hoc variis titulis, & in hoc ultimo discursu ostendi) vel Calvinii oppositum dogma? valedicis Calvino. Dic quibus in punctis.

2do. Quid sentis de fundamentali cæterarum controversiarum quæstione? an detur Vicarius Christi, Ecclesiæ à Christo institutæ visibile caput, & supremus controversiarum Judex. Si hunc agnoscis esse Pontificem Romanum, pro quo, ut vidisti, stant post Jerosolomytanum à Petro coactum quatuor prima concilia generalia, salva res est. Si non, cùm puro scripto Dei verbo adhæreas, ostende, in quo Scripturæ sive veteris sive novæ textu te in petitorio fundes, & vi cuius ostendere clarè valeas, nulum hominem præter Christum caput esse visibile Ecclesiæ, & Pontificem Romanum ex possessorio dignitatis hujus possis detrudere. Equidem in S. Script. non exprimitur disertis verbis Pontificem Romanum caput istud esse. Sed quia Petro mortuo in ejus Successoribus Christus Ecclesiam suam usque ad consummationem sæculi volebat permanere, nec acephalam esse, sed semper aliquem, qui supremâ Petro datâ solvendi ac ligandi potestate uteretur. Hinc ille pro Petri quoad hoc Successore agnoscendus est. Quem

à tempore Apostolorum quatuor prima sæcula, dum testibus Coriphæis vestris Ecclesia adhuc in puritate genuinæ doctrinæ mansit, & quatuor prima Concilia agnoverunt, atqui hi Pontificem Romanum ut talem agnoverunt. Ergo

3to. Si cum his non sentis, sed toti retrò antiquitati tot Conciliis ac Patribus anteponas Calvinum, vide, quomodo ei valedicas in puncto, quod cæterarum controversiarum omnium est fundamentum. Et puro puto Dei verbo adhæreas. Certè ergo in tantum Calvino cæterisque hæresiarchis in summum animæ tuæ adhæres præjudicium, in quantum te hi à communi avitaque doctrina & unione unicè salvificæ fidei, ac genuinæ Christi Ecclesiæ gremio abstrahunt.

4to. Quando dicis te puro adhærere Dei verbo, & non in Calvini verba jurare. Quis tandem cœtus est fidelium? quæ Ecclesia, in qua ut membrum annumeraris? non prætendes tot esse veras & à Christo institutas religiones, quot privata hominum dantur cerebella scriptum Dei verbum juxta criticium proprium & suum privatum spiritum pro & contra interpretantia, & hoc non illud pro libitu ac gustu suo admittentia. Quomodo enim inter milenos sibi invicem è diametro contradicentes Ecclesia aliqua Catholica seu universalis erit? quomodo in monte posita? ut omnibus ad eam amore salutis æternæ aspirantibus pateat aditus? quomodo, sicut unus Deus unum baptisma, est una fides? Ephes. 4, legis in Subsect. 1, libelli hujus

à pag. 29. quòd non possit quilibet sibi pro libitu fabricare religionem, sed Christus in certa ac determinata à se instituta, & hunc in finem genuinis notis insignitâ Ecclesiâ velit quemlibet vivere, nec aliter salvari quis possit, cum sine vera fide impossibile sit teste Script. placere Deo. Legis in Subsect. 7^{ima} & primâ Methodo Veronianâ, quòd necessariò præter scriptum Dei verbum quoque admittendum sit verbum Dei traditum. Legis in Subsect. eadem & 2^{dâ} Methodo Veronianâ sicut etiam in sequentibus, item ex allatis à me variis in discursu hoc, quòd nullam certam regulam habeas, hoc vel illud transumptum vel versum pro vero Dei verbo agnoscendi, aut judicandi hunc & non illum textum Scripturæ sensum esse, nisi ex genuinæ Christi Ecclesiæ autoritate. Quia huic non alteri sive cœtui sive privato homini Christus quoad hæc discernenda appromisit ad finem usque mundi assistentiam Spiritûs sancti. Probatum tibi toties est ex rationibus solidissimis, nec privato Calvino, nec in ejus verba juranti cœtui notas illas veræ Christi Ecclesiæ convenire, quæ Ecclesiæ Romano-Catholicæ conveniunt. Nec Calvinus veris signis aut miraculis ostendit, ut etiam sæpè variis in locis inculcavi, se à Deo missum esse, ut antiquam & primis quatuor sæculis traditam doctrinam convelleret. Quòd tamen factum esse oportebat. Quia Apostoli, ut gentilismum & Judæismum ex possessione expellerent, signis & miraculis, se ideo à vero Deo missos esse, probare debuerunt. Hinc

Paulus I. Thessalon. I. ait: *Evangelium nostrum non fuit ad vos in sermone tantum, sed in virtute & plenitudine multa.* Quid ergo obstat? quò minus sic Calvino valedicas, ut ad gremium simul veræ Ecclesiæ redeas? in qua Majores tui ante duo sæcula fuerunt. Equidem si jam contra Principem tuum aut rempublicam, cujus membrum es, insurgat hominum factio, pro rebellibus ac seditiosis eos habes. Sed illi aut eorum nepotes ex post pro legitimo Magistratu haberi possunt, si per pacem ac sædera successu temporis pro talibus agnoscantur, Sed non est par ratio in sacris, quæ est in regimine politico, Calvinus contra Ecclesiam & antiquam ab Apostolis & primis sæculis traditam doctrinam insurgens, cum irrefragabili signo non ostenderit, se ad id attendendum à Deo missum esse, & antiquas totiesque damnatas hæreses recoxerit, pro rebeli habendus erat suo tempore, ergo eum sequentes adhuc. Quia contra doctrinam veram Christi & regulas eam agnoscendi præscribi non potest ab hominibus. Ergo tandem vide sis mi Domine, ne ulterius te passio aliqua, respectus humanus, metus perdendi temporalia &c. in transversum agat. Et cum non tantum veræ fidei lumen, sed & cordata ad eam ruptis omnibus repagulis amplectendam resolutio putè ex amore salutis æternæ orta ex gratia Dei congrua proveniat, tu pro ea instanter ac demissè supplica, & datæ cooperare. Ego, ut utrumque fiat, amore salutis tuæ Deum ter optimum maximum fideliter implorabo. Egit perhumaniter

niter gratias sæpè in discursu hoc laudatus nobilis Calvini affecla, seque optatum in finem cæterorum quoque Patrum nostrorum precibus commendavit. Ad extremum sibi paulisper dilucidari voluit ea, quæ Paulus Ep. ad Rom. c. 9. à v. 16. dicit: *Non volentis neque currentis, sed miserentis est Dei. Dicit enim Scriptura Pharaoni: quia in hoc ipsum excitavi te, ut ostendam in te virtutem meam, & ut annuntietur nomen meum in universa terra. Ergo cuius vult, misereatur, & quem vult indurat.* His enim verbis Ministelli nostri sæpè apud me gloriati sunt, destrui Catholicum systema de libertate seu liberâ cum divina gratia cooperatione in ordine ad opera bona ac salutaria facienda. Respondi petere me, ut ipse mecum locum citatum inspiciat, & Interpretum ac Patrum explicationem attentè perlegat. Vidimus itaque *primò* ex contextu hic loqui Paulum de benedictione Isaaci, quam hæreditatio bonorum Abrahamæ & Isaaco promissorum consequeretur, quæ nec obvenit Esau, licet Isaacus id enixè vellet, & Esau citissimè venatum excurreteret. Nec Jacobo ideo obrigit, quòd volente matre cucurrerit ad gregem, citiusque hœdum Patri attulerit, quàm Esau suam venationem. Sed quia Deus pro suo solius beneplacito sic voluit ac decrevit. *2do.* Pariter ex sola Dei voluntate provenit, quòd illi, qui per fidem in Christum spirituales filii sunt Abrahamæ & Jacobi, id est, quòd Christiani hæreditent bona spiritualia Patriarchis illis promissa, exclusis, qui solùm eorum carnales filii sunt seu Judæi.

3to. Sic quoque à sola Dei voluntate pender^t
 Quòd Pharaonem in suis peccatis & obduratio-
 ne reliquerit, cùm potuisset illum eripere, ut
 multos alios magnos peccatores eripuit, ut infra
 N. 6. clariùs videbimus. 4to. Verba *in hoc ipsum
 excitavi te*, non sunt intelligenda in sensu hæ-
 reticorum, quasi Deus excitasset Pharaonem ad
 peccandum, & contra se rebellandum. Sed per
 to *excitavi* intelligitur, quòd eum ad solum
 regni occupandum excitavit & exaltavit. Hinc
 in exodo, unde hæc verba desumpta, habetur
posui te, supple *in solo regio*. Ubi Chaldaus &
 70. verterunt, *conservavi te & sustinui*. 5to.
 Verba *ut ostendam in te virtutem meam*, id est,
fortitudinem, pariter ex Exod. 6. v. 16. desum-
 pta sunt. Et sicut alibi explicavi, designant vo-
 luntatem Dei ex hypothesi. Si Pharaos suâ malitiâ
 pœnam promeritus sit. Deus enim gloriam, po-
 tentiam, sapientiam & bonitatem suam osten-
 dere intendit in omnibus. Sed cùm hæc ostendi
 possint duplici viâ vel misericordiæ vel justitiæ,
 viam misericordiæ sæpè pro placito suo absolutè
 ac determinatè intendit, sed in via justitiæ nun-
 quam procedit nisi sub conditione; si quis suâ
 culpâ promeritus fuerit. 6to. Verba *ergo cuius
 vult, miseretur, & quem vult, indurat*. Jam ali-
 bi quoque dixi non esse ità intelligenda, ut bla-
 sphemat Calvinus, quòd directè & propriè in-
 duret peccatorem tollendo ei libertatem, cùm
 Pharaos ipse, qui *induraverat*, ut 70. vertunt
cor suum, Calvinio prudentior dicat: *Ego pec-
 cavi Domino*. Sed intelligenda sunt, quòd im-
 pro-

proprie & indirectè eo ipso Deus cor induret peccatoris, quod subtrahat specialia & frequentia auxilia gratiæ, non eripiat ex occasionibus, in quibus aliquem peccaturum vel magis induratum iri prævidit. Uno verbo quòd natus quis sit in unicè salvifica fide, quòd mors eum sive naturalis sive violenta non oppresserit, dum erat in statu disgratiæ. Quòd à consortio occasione, in qua prævisus à Deo est lapsurus in peccatum, aut futurus æternum infelix, Deus aliquem præferret, quòd illo tempore has illas gratias & demum finalem etiam misericorditer illi largiatur tunc, quando ei prævidit hominem cooperaturum, quòd demum pluribus unum ac alterum gratis Deus cumulet; hoc solius miserentis Dei & non volentis est hominis. Interim ut millies in Script. nova ac veteri protestatur Deus, est in manu hominis operari benè vel malè, præcepta Dei observare & transgredi. Et quando homo præcepto divino urgetur, ei non deest gratia ac potentia id servandi. Et hinc laudatur Eccli 31. ille, qui potuit transgredi, & non est transgressus, facere mala & non fecit. Et quid denique quærunt in textu jam allato Sectarii? quòd Deus misereatur cuius vult, expertum est humanum genus præ Angelis. Plura vide *Tit. de libertate hominis* & alibi in libello hoc. Sciat autem lector opusculi hujus & ultimi discursus cum Calvinista habiti *primo*, quòd ea, quæ concernunt præcipua controversiarum cum heterodoxis capita v. g. de Vicario Christi, verbo Dei scripto ac tradito, libertate hominis, necessitate

honorum operum, Sacerdotio, Sacrificio Missæ ac Sacramentis, &c. Studiosè sapiùs, adductis alijs textibus seu argumentis tam in libello hoc quàm in ultimo cum Calvinista discursu inculcarim, ut veritas magis innotesceret, & in præcipuis controversiis convicto Sectario via ad hac illac saltandum præcluderetur. Quòd si autem alijs negotiis distracto superfluum quid aut minus benè ordinatum excidit, hoc benevolus Lector excusabit. *2do.* Quòd nobilis ille Calvinista, cum quo discursus habitus, postquam omnia sibi proposita morosè per dies aliquot expendit, & dein per octidua S. Patris Ignatii exercitia animum æternarum veritatum ruminatione excoluit, præmissâ totius vitæ exomologesi fidem Romano-Catholicam amplexus, & sacro Eucharistico epulo pastus sit cum summo animi exultantis gaudio ac solatio, & in ea paricum gaudio cum summa ædificatione vivat. Dixit mihi in confidentia, quòd gratiam istam Dei speret se inde accepisse, quòd difficile quoddam caritatis opus cuidam familiæ ex bono corde & ex Dei amore ante annos aliquot præstitisset. Tunc ego cogitavi, *judicia Dei abyssus multa.* Utrique, cùjus Deus vult, miseretur. Et licet homo libertatem habeat salutem suam operandi, uni tamen præ altero ob caritatem proximo exhibitam, sui que malè facta beneficiis compensando victoriam, mirabiliter gratiâ suâ congruâ opitulatur Deus.

*Admonitio prima pro habente zelum
secundum scientiam.*

Missionarius Apostolicus cordi ducens impedimenta communiter à professione verae fidei arcentia homines cæteroqui bonos satique agnoscentes, quòd multa à prædicutiis allata falsa sint. Non debet in discursu aut concione acrioribus verbis heterodoxos pungere, quia sic ab alienati & à Ministrellis exacerbati ulteriora salutis verba audire detrectabunt. Totus igitur primùm in eo sit, ut ostendat necessum esse de peccatis peccatis veram agere pœnitentiam. Si de hoc persuasus sit in hæresi educatus. Jam sicut præter fidem ei unum bonum opus persuasit Missionarius, sic & ulteriora paulatim persuadebit, quia exin occasionem arripiet demonstrandi sectam hanc illam à Deo promanare non posse. Cùm hic maximi momenti articulus *per fidem solam & fiduciam in meritis Christi salvari hominem falsus sit.* Hâc januâ apertâ ulterior facile ingressus fiet maximè per humilem ac mansuetum agendi modum, quem tam enixè nobis commendat Christus. O quanta felicitas in vera esse natum ac educatum religione! hoc cordi ducere debet homo sive sæcularis, sive Ecclesiasticus, sive religiosus, qui respectu humano vel nimio temporalium amore ducitur, vel proprii iudicii pertinaciâ laborat. O quale solatium! qualis in æternum gloria unum vel multos ad veram fidem, pœnitentiam cælum adduxisse!

convertantur & vivant à recta semita aberrantes
ad majorem Dei gloriam & animæ propriæ æter-
nam felicitatem.

2da pro Confessariis.

Sicut Missionario inter Hæreticos degeti ser-
viunt ea, quæ ratione controversiarum fidei
huic *Vade mecum* occasione datâ immiscui, ita
& serviunt cuivis Confessario pro instructione
pœnitentibus dandâ sive in S. tribunali, sive in
conversatione elevationes mentis & documenta
spiritualia ex S. Scriptura desumpta cuivis homi-
num statui, professioni, ætati &c. accommodata.

3tia pro Professoribus Philosophia.

Non tantùm Missionariis, sed & Professori-
bus Philosophiæ serviunt contentæ in hac
2da parte controversiæ. In congreg. Provinciæ
Rheni infer. Societatis JESU consultatum non
semel fuit. Quomodo utiliter instillari possit ac
debeat studiosæ juventuti doctrina catechetica,
& præcâveri, ne rudes in præcipuis fidei con-
troversiis saltem Philosophiæ auditores ex Gym-
nasiis nostris ad Universitates sæpè heterodoxas
Germaniæ abeant studia profecuturi juridica,
ubi pestifero hæreseos toxico, si non in toto sal-
tem ex parte infici possent fundamentalibus fidei
Romano-Catholicæ principiis ac dogmatibus
non satis imbuti. Hinc varia hunc in finem sa-
lubriter ordinata, & series tractandorum con-
texta

textu ex Catechismo P. Widtfeld. Dum statis diebus ac horis in Gymnasiis nostris doctrina catechetica secundum ordinem à P. Canisio observatum Logicis, Physicis ac Metaphysicis à Professoribus explicatur. Sive jam Professor ex P. Widtfeldt vel alio probato Autore prælegat, sive scripto tradat præcipuas discipulis suis quæstiones in fide controversas, ordinatum fuit primo, ut quis non prælegat aut dictet continuò, sed sæpius ea, quæ adfert, per intervalla explicet, inculcet, exigat. 2do. Ut ad ea, quæ in Theologia Scholastica tractantur, non dilabatur. Omnia enim & singula suo tempore tractanda sunt. 3tio. Ut, quando una materia absoluta est, concertationem aliquam in schola sua instituat tribus aut pluribus è discipulis argumentantibus, & totidem respondentibus. Ubi peropportuna se offeret occasio aliàs dictata aut prælecta firmitus adolescentibus inculcandi. Nec abs re foret, si [sicut sub finem cujuslibet anni de logicis, physicis, metaphysicis quæstionibus in aula publica publicæ propugnantur impressæ theses] ita quilibet Professor quoque sub finem anni opportuniori sibi tempore invitaret ex nostris quosdam, qui per modum thesium scripto communicatas quæstiones controversas, quas anno isto discipulis explanavit, in scholis impugnant, easdem selectis quibusdam adolescentibus propugnantibus. Quænam hunc in finem ex allatis à me in hac secunda parte servire possint, quilibet seligere poterit. Meum salvo meliore judicium est eum utilem adolescentibus operam

navaturum. Qui primo principia generalia & cæterarum in particulari quæstionum controversarum fundamenta iis energeticè tradit v. g. de unius veri Dei existentia ejusque cultu, ac religione una vera, & non ad libitum fabricanda. De vera Ecclesia Christi ejusque notis distinctivis, de analysi seu genuinæ fidei resolutione, de regulis fidei verbo Dei tradito & scripto, de signis legitimæ ejusdem existentia ac intelligentia, de judice controversiarum capite visibili Ecclesiæ, conciliis œumenicis &c.

2do. Qui ex particularibus controversiis se-
 ligit, & solidè tractat ea, quæ adolescentes è
 scholis nostris dimissos maximè præmunire pos-
 sunt, ne noxia Hæreticorum principia sensim
 sine sensu imbibant. V. g. de libertate homi-
 nis, de peccatis mortalibus, venialibus, de præ-
 ceptis Dei servatu possibilibus, de Sacramentis
 maximè Confessionis & Eucharistiæ, de Sacri-
 ficio Missæ, de necessitate bonorum operum,
 & quòd solâ fide aut fiducia in meritis Christi
 nemo salvari possit, de consiliis Evangelicis, vo-
 tis, & essentiâ statûs religiosi, de inferno, pur-
 gatorio, immortalitate animæ, de cultu ima-
 ginum, reliquiarum, de cultu hyperbulæ B.M.
 V. dulciæ Angelorum & Sanctorum Dei, de
 de differentia inter verum Dei & Sanctorum
 cultum, veramque devotionem, & inter Ido-
 lolatriam, superstitiones, de prædestinatione,
 &c. quæ & plura etiam alia scitu studiosis uti-
 lia, ubi contineantur in libello hoc, vide in
 Indice controvers. post pag. 117, & quia non
 tan-

tum discipuli debent instrui in præcipuis respectu ætatis istius controversiis, sed quoque in mysteriis fidei nostræ ritè intelligendis, & in solida devotione erga Deum, Virginem Deiparam, Sanctos, & virtutibus Romano-Catholicum decentibus, pro hoc serviet materia; quam in tertia parte de meditatione, Confessione, Sacrificio Missæ, Christo Eucharistico, cultu B. M. V. Angelorum, Sanctorum, pietate erga animas in purgatorio; præparatione remota ac proxima ad mortem in 3tia parte, & in prima parte de operibus quotidianis attuli.

Errata corrigenda.

Liber sine menda est liber vitæ, & liber generationis D. N. J. C. tam in quo genuinum continetur Dei verbum, quàm in quo verbum divinum abbreviatum est. Qui liber ipsamet est sanctissima Dei Mater & Virgo immaculatè concepta.

Cùm plurimi Scripturæ textus in hac secunda parte allati sint; declaro, quòd nullum citaverim, cujus locum non inspexerim, & impressum cum scripto meo originali non contulerim. Si quid tamen meum & aliorum obtutum sefellerit, benevolus Lector excusabit. Auctores, quos citavi, ipsumque Calvinum perfolvi. Non semper inspexi Patres, quando apud probatos Auctores eos citatos inveni. In